

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2015|043 VAN 11 SEPTEMBER 2015

OVER DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 10 JULI 2015 OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE SINT-RITAKERK IN HARELBEKE

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 11 september 2015 volgende advies uit:

1. Op 10 juli 2015 ontving de VCOE een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed betreffende de voorlopige bescherming als monument van de Sint-Ritakerk te Harelbeke. De bescherming gebeurt op basis van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
2. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over volgende documenten die de commissie ontving in het kader van de adviesvraag over de voorlopige bescherming: (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van de Sint-Ritakerk te Harelbeke, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakingsplan, (d) het inhoudelijk dossier en (e) de lijst van cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van de bescherming.
3. De commissie erkent de erfgoedwaarde van de Sint-Ritakerk en vindt het positief dat de kerk samen met de aanwezige cultuurgoederen wordt beschermd en opgenomen in het ministerieel besluit. De Sint-Ritakerk te Harelbeke is één van de meest uitzonderlijke modernistische kerkgebouwen in Vlaanderen. De kerk is beeldbepalend voor de wijk Sint-Rita.

De commissie ondersteunt aldus artikel 1 van het ministerieel besluit waarin vastgelegd wordt dat de Sint-Ritakerk wordt beschermd als monument. De commissie staat tevens positief ten aanzien van de voorgestelde afbakening van het beschermd monument zoals vastgesteld op het bijgevoegd plan van het ministerieel besluit.

4. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de architecturale en stedenbouwkundige waarden die de bescherming verantwoorden en beschrijft uitvoerig de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen die de kerk typeren.

De commissie ondersteunt artikel 2 en suggereert volgende toevoegingen:

- De commissie stelt allereerst vast dat de fotoregistratie een foto omvat van het omliggend gazon met kruis. De commissie vraagt om dit kruis ook op te nemen in het beschermingsbesluit.
 - Onder artikel 4 is sprake van het regelmatig in werking stellen van de gerestaureerde klokken en klokkenspelen. Hieromtrent is evenwel niets vermeld in het ministerieel besluit. De commissie vraagt aldus om dit als dusdanig op te nemen in het besluit inclusief een korte omschrijving van de klokken.
 - Ten slotte stelt de commissie vast dat ook in de inleiding van het ministerieel besluit wordt verwezen naar de architecturale en artistieke waarde van de kerk. De commissie vraagt om verdere afstemming tussen deze inleidende passage en de beschrijving van de erfgoedwaarden onder artikel 2.
5. De beheersdoelstellingen zijn opgenomen in artikel 3 van het beschermingsbesluit. De bescherming beoogt het behoud van de architectuur, de inrichting en de afwerking van het interieur. Het is positief dat de bescherming tevens de samenhang beoogt tussen de kerk en de omgeving, evenals het vrije zicht op de Sint-Ritakerk.

6. De commissie vindt het verder positief dat het beschermingsbesluit in artikel 4 uitvoerig ingaat op de voorschriften tot instandhouding en onderhoud van het te beschermen monument. De voorgestelde voorschriften worden door de commissie grotendeels ondersteund. Enkel wat betreft de vraag naar het regelmatig in werking stellen van de gerestaureerde klokken en klokkenspelen (volgens de regels van de kunst) vraagt de commissie verdere verduidelijking. De commissie merkt op dat de kerk wordt gebruikt voor de eredienst.
7. Artikel 5 van het beschermingsbesluit geeft een opsomming van toelatingsplichtige handelingen. Hierbij wordt geput uit art. 6.2.4. en art. 6.2.8. van het onroerenderfgoedbesluit. De commissie heeft hieromtrent geen bemerkingen.
8. Tot slot wenst de commissie een aantal opmerkingen te formuleren bij het inhoudelijk dossier.

De commissie merkt allereerst op dat nogal slordig gebruik wordt omgegaan met het gebruik van referenties en citaten. Zo is in het inhoudelijk dossier onder meer sprake van: *'Stynen heeft de kerk dan ook letterlijk opgevat als een woontent voor God te midden van zijn volk, een liturgieruimte rond de tafel van de Heer'*. De commissie vraagt om hierbij de betreffende referenties te vermelden.

Tevens vraagt de commissie om in het inhoudelijk dossier de verwijzing naar het brutalisme iets meer uit te werken en te kaderen binnen andere voorbeelden die kaderen binnen het 'brutalisme'.
9. Op basis van bovenstaande opmerkingen geeft de commissie een gunstig advies voor de voorlopige bescherming van de Sint-Ritakerk te Harelbeke.

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter